

Υπόθεση T-85/09

Yassin Abdullah Kadi

κατά

Ευρωπαϊκής Επιτροπής

«Κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας — Περιοριστικά μέτρα κατά προσώπων και οντοτήτων που συνδέονται με τον Οσάμα Μπιν Λάντεν, το δίκτυο της Αλ Κάιντα και τους Ταλιμπάν — Κανονισμός (ΕΚ) 881/2002 — Δέσμευση κεφαλαίων και οικονομικών πόρων ενός προσώπου λόγω του ότι έχει περιληφθεί σε κατάλογο που κατάρτισε όργανο των Ηνωμένων Εθνών — Επιτροπή κυρώσεων — Μεταγενέστερη εγγραφή του στο παράρτημα Ι του κανονισμού 881/2002 — Προσφυγή ακυρώσεως — Θεμελιώδη δικαιώματα — Δικαίωμα ακροάσεως, δικαίωμα σε αποτελεσματικό δικαστικό έλεγχο και δικαίωμα σεβασμού της ιδιοκτησίας»

Απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου (έβδομο τμήμα) της 30ής Σεπτεμβρίου
2010 II - 5181

Περίληψη της αποφάσεως

1. *Διαδικασία — Κατανομή των αρμοδιοτήτων μεταξύ του Δικαστηρίου και του Γενικού Δικαστηρίου — Αμφισβήτηση, εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου, των νομικών ζητημάτων που κρίθηκαν από το Δικαστήριο στο πλαίσιο προγενέστερης αιτήσεως αναιρέσεως*
2. *Ευρωπαϊκές Κοινότητες — Δικαστικός έλεγχος της νομιμότητας των πράξεων των οργάνων — Κανονισμός θεσπίζων περιοριστικά μέτρα κατά ορισμένων προσώπων και οντοτήτων που συνδέονται με τον Οσάμα Μπιν Λάντεν, το δίκτυο της Αλ Κάιντα και τους Ταλιμπάν — Έλεγχος από πλευράς των θεμελιωδών δικαιωμάτων — Έκταση (Κανονισμός 881/2002 του Συμβουλίου· κανονισμός 1190/2008 της Επιτροπής)*

3. *Ευρωπαϊκές Κοινοότητες — Δικαστικός έλεγχος της νομιμότητας των πράξεων των οργάνων — Κανονισμός θεσπίζων περιοριστικά μέτρα κατά ορισμένων προσώπων και οντοτήτων που συνδέονται με τον Οσάμα Μπιν Λάντεν, το δίκτυο της Αλ Κάιντα και τους Ταλιμπάν — Δικαιώματα άμυνας*
(Κανονισμός 881/2002 του Συμβουλίου· κανονισμός 1190/2008 της Επιτροπής)

4. *Ευρωπαϊκές Κοινοότητες — Δικαστικός έλεγχος της νομιμότητας των πράξεων των οργάνων — Κανονισμός θεσπίζων περιοριστικά μέτρα κατά ορισμένων προσώπων και οντοτήτων που συνδέονται με τον Οσάμα Μπιν Λάντεν, το δίκτυο της Αλ Κάιντα και τους Ταλιμπάν — Γενική και διαρκής δέσμευση των κεφαλαίων, περιουσιακών στοιχείων και άλλων οικονομικών πόρων των εν λόγω προσώπων και οντοτήτων χωρίς ακρόασή τους — Προσβολή του δικαιώματος ιδιοκτησίας*
(Κανονισμός 881/2002 του Συμβουλίου· κανονισμός 1190/2008 της Επιτροπής)

1. Υπό περιστάσεις στις οποίες πρόκειται για πράξη εκδοθείσα από την Επιτροπή προς αντικατάσταση προγενέστερης πράξεως ακυρωθείσας από το Δικαστήριο, στο πλαίσιο αιτήσεως αναιρέσεως ασκηθείσας κατά της αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου με την οποία απορρίφθηκε η προσφυγή ακυρώσεως που είχε ασκηθεί κατά της πράξεως αυτής, η ίδια η αρχή της αιτήσεως αναιρέσεως και η συνακόλουθη ιεραρχία μεταξύ των δικαιοδοτικών οργάνων επιβάλλουν καταρχήν στο Γενικό Δικαστήριο να μη θέτει το ίδιο υπό αμφισβήτηση τα νομικά ζητήματα που έχουν κριθεί με την απόφαση του Δικαστηρίου. Αυτό ισχύει κατά μείζονα λόγο όταν το Δικαστήριο έχει

αποφανθεί ως τμήμα μείζονος συνθέσεως και θέλησε προδήλως να εκδώσει μια απόφαση αρχής. Συνεπώς, αν πρέπει να δοθεί απάντηση στα ερωτηματικά που διατυπώνουν τα όργανα, τα κράτη μέλη και οι ενδιαφερόμενοι νομικοί κύκλοι κατόπιν μιας αποφάσεως του Δικαστηρίου, θα πρέπει το ίδιο το Δικαστήριο να μεριμνήσει γι' αυτό στο πλαίσιο των μελλοντικών υποθέσεων των οποίων ενδεχομένως θα επιληφθεί. Εξάλλου, υπό τις συνθήκες αυτές, στο Δικαστήριο εναπόκειται καταρχήν, και όχι στο Γενικό Δικαστήριο, να επιχειρήσει, ενδεχομένως, μια μεταστροφή της νομολογίας, αν το θεωρήσει δικαιολογημένο λαμβανομένων, ιδίως, υπόψη, των σοβαρών

μειονεκτημάτων που επικαλούνται τα θεσμικά όργανα και οι κυβερνήσεις των κρατών μελών.

(βλ. σκέψεις 121, 123)

2. Στο πλαίσιο προσφυγής ακυρώσεως με αντικείμενο τον κανονισμό 1190/2008, που τροποποιεί για 101η φορά τον κανονισμό 881/2002 για την επιβολή συγκεκριμένων περιοριστικών μέτρων κατά ορισμένων προσώπων και οντοτήτων που συνδέονται με τον Οσάμα Μπιν Λάντεν, το δίκτυο της Αλ Κάιντα και τους Ταλιμπάν, στο Γενικό Δικαστήριο εναπόκειται να διασφαλίσει καταρχήν πλήρη έλεγχο της νομιμότητας του εν λόγω κανονισμού από πλευράς των θεμελιωδών δικαιωμάτων, χωρίς να αναγνωρίσει υπέρ του κανονισμού αυτού καμία δικαστική ασυλία με το αιτιολογικό ότι αποσκοπεί στην εφαρμογή ψηφισμάτων εκδοθέντων από το Συμβούλιο Ασφαλείας δυνάμει του κεφαλαίου VII του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών.

Αυτό θα πρέπει να ισχύει, τουλάχιστον, επί όσο χρονικό διάστημα οι διαδικασίες επανεξετάσεως που εφαρμόζει η επιτροπή κυρώσεων των Ηνωμένων Εθνών προδήλως δεν παρέχουν τις εγγυήσεις μιας αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας. Συναφώς, εφόσον το Συμβούλιο Ασφαλείας εξακολουθεί να μην κρίνει σκόπιμη τη σύσταση ανεξάρτητου και αμερόληπτου οργάνου αρμόδιου να

αποφαινεται, από νομικής και πραγματικής απόψεως, επί των προσφυγών που βάλλουν κατά των ατομικών αποφάσεων της επιτροπής κυρώσεων, ο έλεγχος τον οποίο ασκεί ο κοινοτικός δικαστής επί των κοινοτικών μέτρων δεσμεύσεως των κεφαλαίων δεν μπορεί να θεωρηθεί αποτελεσματικός παρά μόνον αν αφορά, εμμέσως, τις επί της ουσίας εκτιμήσεις στις οποίες προέβη η ίδια η επιτροπή κυρώσεων και τα στοιχεία επί των οποίων στηρίζονται οι εκτιμήσεις αυτές.

Η αρχή του πλήρους και αυστηρού δικαστικού ελέγχου των μέτρων δεσμεύσεως κεφαλαίων δικαιολογείται κατά μείζονα λόγο καθόσον τα μέτρα αυτά τίθουν αισθητά και κατά μόνιμο τρόπο τα θεμελιώδη δικαιώματα των ενδιαφερομένων.

(βλ. σκέψεις 126-129, 151)

3. Εφόσον ο κανονισμός 1190/2008, που τροποποιεί για 101η φορά τον κανονισμό 881/2002 για την επιβολή συγκεκριμένων περιοριστικών μέτρων κατά ορισμένων προσώπων και οντοτήτων που συνδέονται με τον Οσάμα Μπιν Λάντεν, το δίκτυο της Αλ Κάιντα και τους Ταλιμπάν, επιβάλλει σε κάποιο πρόσωπο περιοριστικά μέτρα, λόγω της εγγραφής του στον κατάλογο που περιλαμβάνεται στο παράρτημα Ι του κανονισμού αυτού, χωρίς να παρέχει στο εν λόγω πρόσωπο καμία πραγματική εγγύηση ως προς τη γνωστοποίηση των πληροφοριών και των αποδεικτικών στοιχείων που λήφθηκαν υπόψη εις βάρος του ή τη λυσιτελή

και αποτελεσματική ακρόασή του επί των στοιχείων αυτών, πρέπει να συναχθεί ότι ο κανονισμός αυτός εκδόθηκε κατόπιν διαδικασίας στο πλαίσιο της οποίας δεν έγιναν σεβαστά τα δικαιώματα άμυνας.

Επιπλέον, εφόσον δεν του επιτράπηκε η παραμικρή λυσιτελής πρόσβαση στις πληροφορίες και τα αποδεικτικά στοιχεία που λήφθηκαν υπόψη εις βάρος του και λαμβανομένων υπόψη των σχέσεων που υφίστανται μεταξύ των δικαιωμάτων άμυνας και του δικαιώματος σε αποτελεσματική δικαστική προστασία, το εν λόγω πρόσωπο δεν μπόρεσε επίσης να υπερασπίσει τα δικαιώματά του όσον αφορά τα εν λόγω στοιχεία υπό ικανοποιητικές συνθήκες ενώπιον του κοινοτικού δικαστή, οπότε πρέπει να διαπιστωθεί και προσβολή του εν λόγω δικαιώματος σε αποτελεσματική ένδικη προσφυγή.

4. Η επιβολή σε ορισμένο πρόσωπο των περιοριστικών μέτρων, όπως η δέσμευση κεφαλαίων, που συνεπάγεται ο κανονισμός 1190/2008, που τροποποιεί για 101η φορά τον κανονισμό 881/2002 για την επιβολή συγκεκριμένων περιοριστικών μέτρων κατά ορισμένων προσώπων και οντοτήτων που συνδέονται με τον Οσάμα Μπιν Λάντεν, το δίκτυο της Αλ Κάιντα και τους Ταλιμπάν, λόγω της εγγραφής του στον κατάλογο που περιλαμβάνεται στο παράρτημα Ι του κανονισμού αυτού, συνιστά αδικαιολόγητο περιορισμό του δικαιώματος ιδιοκτησίας του, καθόσον ο εν λόγω κανονισμός 1190/2008 εκδόθηκε χωρίς καμία πραγματική εγγύηση επιτρέπουσα στο πρόσωπο αυτό να εκθέσει την άποψή του στις αρμόδιες αρχές, και τούτο υπό περιστάσεις στις οποίες ο περιορισμός του δικαιώματος ιδιοκτησίας του πρέπει να χαρακτηριστεί ως σημαντικός, λαμβανομένης υπόψη της γενικής ισχύος και της διάρκειας της ισχύος των μέτρων δεσμεύσεως που του επιβλήθηκαν.

(βλ. σκέψεις 181, 184)

(βλ. σκέψεις 192, 193)